

КОЛЕКТИВНИ МОНЕТНИ НАХОДКИ ОТ СТАРОЗАГОРСКО (II-III В.)

Мариана Минкова

Несигурната политическа обстановка през първата половина на III в. създава предпоставки за засилване на обществено-икономическата криза в Римската империя. Засилващите се инфлационни процеси водят до влошаване качеството на монетите и заедно със заплахата от готските нашествия в 250 г. в земите на юг от старопланинските проходи, подтикват местното население към укриване на ценности. На територията на Старозагорско са открити 8 колективни находки с монети от II – средата на III

в. Седем от тях от селата Свобода¹, Сладък кладенец, Казанка, Братя Даскалови, Михайлово, Голям дол (Чирпанско), Шаново са постъпили в музея, без находката от с. Кирилово². Най-многобройна – 640 монети, е находката от с. Свобода, която е в хронологическите граници от Каракала (211–17 г.) до Деций Траян и Етрусцила (251 г.). Находката от с. Казанка е открита на 5 км северозападно от селото в м. Селището. В музея са постъпили само 105 монети, от които 98 антониана, 5 денара и 2 провинциален бронз³.

I. Римски императорски монети, с. Казанка (инв. N 4318-4327)

Император	Години	Рим	Антиохия	Всичко
Юлия Домна	196-211	1 денар	-	1
Елагабал	219	1 денар 1 ант.	-	2
Аквила Севера	221	-	1 денар	1
Максимиин	236-8	1 денар	-	1
Гордиан III	238-9 (I ем.)	2 ант.		
	240 (III ем.)	14 ант.		44
	241-3 (IV ем.)	16 ант.		
Специална емисия за сватбата с Транквилина	241	1 денар		

Гордиан III	238-9 (I ем.)	-	1 ант.	
	242-4 (II ем.)	-	4 ант.	
	243-4 (V ем.)	6 ант.		
Филип I баща	245	1 ант.		
	246	2 ант.		
	244-7	33 ант.		
	247-9	1 ант.		
Отациялия Севера	244-6	2 ант.		
	246-8	5 ант.		9
	248-9	1 ант.		
	248	-	1 ант.	
Филип II син	244-6	5 ант.	1 ант.	6

КОЛОНИАЛНИ МОНЕТИ

Каракала	Сердика	1 бронз
Филип I	Деултум	1 бронз

В по-голямата си част монетите са добре запазени, тъй като не са били дълго време в употреба. Всички монети в находката от Филип II са от периода, когато е цезар, затова горната хронологическа граница се определя от монетата на Филип I, отсечена в Рим

(247-9 г.), кат. N 54, и на Отациялия Севера (248-9 г.), кат. N 33.

От колективната монетна находка, открита край с. Сладък кладенец, са постъпили само 50 екземпляра, от които 40 антониниана и 10 денара. Всички са сечени в Рим.

Императорски монети, с. Сладък кладенец (инв. N 3173-3186)

Император	Години	
Домициан	72-96	1 денар
Комод	175-192	2 денара
Септ. Север	199-200	3 денара
Гета	200-202	1 денар
Юлия Домна	196-211 211-217	1 денар 1 ант.
Елагабал	Неопределен	1 ант.
Ал. Север	235-8	1 ант.
Юлия Мамея	235	1 денар
Максимиин	235-8	1 денар
Гордиан III	238-9 (I ем.)	1 ант.
	239 (II ем.)	1 ант.
	240 (III ем.)	1 ант.
	241-3 (IV ем.)	11 ант.

	243-4 (V ем.)	2 ант.
	неопределени	2 ант.
Филип I баща	245	1 ант.
	246	1 ант.
	247	1 ант.
	244-7	9 ант.
	неопределени	2 ант.
Филип II син	244-6	1 ант.
	246-7	1 ант.
	247-9	1 ант.
Отацилия Севера	244-9	2 ант.

От колективната находка, Самуилово във фонда са постъпили открита между селата Михайлово и само 26 монети.

Императорски монети, с. Михайлово - с. Самуилово (инв. N 3343)

Император	Години	Рим	Антиохия
Септ. Север	200-201	1 денар	
	неопределен		1 денар
Каракала	196-7	1 денар	
	202-10	1 денар	
Юлия Мамся	-	1 денар	
Макрин	217-218	1 денар	
Гордиан III	238-9 (I ем.)		
	240 (III ем.)		
	241-3 (IV ем.)		
	-		
	238-9 (I ем.)	-	1 ант.
	242-4	-	1 ант.
	-	-	1 ант.
Филип I баща	244-7	3 ант.	
	247	1 ант.	
	-	-	1 ант.
Отацилия Севера	244-6	1 ант. -	
	-	-	1 ант.
Филип II син	244-6	1 ант.	
	246-7	1 ант.	

От колективната находка при с. Братя Даскалови са постъпили в музея 18 монети (15 антониниана, 2 денара и 1 фолис на Константин Велики, за който считаме, че е попаднал случайно, тъй като монетите са били разпръснати по повърхността).

Императорски монети, с. Братя Даскалови (Инв. N 3240-3246)

(Всички монети, с изключение на тази от Елагабал, са с монетарница Рим.)

Император	Години	Монетарница
Елагабал	-	Антиохия 1 денар
Максимин	235-6	Рим 1 денар
Гордиан III	239 (II см.)	Рим 1 ант.
	240 (III см.)	Рим 1 ант.
	241-3 (IV см.)	Рим 1 ант.
	243-4 (V см.) -	Рим 2 ант.
	-	- 1 ант.
Филип II син	244-6	Рим 2 ант.
Отацлия Севера	246-8	Рим 1 ант.

Горната хронологическа граница на находката се определя от монетите на Филип I баща на 249 г.

В м. Каменака на няколко км южно от с. Шаново е открита колективна

находка от няколкостотин денара. В музея са постъпили само 14, всички сечени в Рим, с изключение на 1 монета от Септимий Север, с монетарница Лаодикея.

Императорски монети - с. Шаново (Инв. N 3520-3525)

Император	Години		
Фаустина Млада	-	-	1
Септ. Север	198-202	Лаодикея	1
	200	Рим	1
	203	Рим	1
	205	Рим	1
	209	Рим	1
	Юлия Домна	196-211	Рим
Каракала	209-10	Рим	
	213	Рим	
	214	Рим	1
	Гета	200-2	Рим
Максимин	236-8	Рим	1

В м. Мездрата, на 2 км югоизточно от с. Голям дял, Чирпанско, от

няколкостотинте открити денара в музея са постъпили 16.

2. ЕЛАГАБАЛ (218-222 г.)

л. IMP. ANTONIUS AVG

Бюст надясно

оп. PM TR P II COS II PP

Провиденция права, наляво, облеганата върху колона, с кръстосани крака. В д. р. държи жезъл, в л. р. – рог на изобилието. В краката – глобус.

Денар, д. 19 мм, инв. N 4320, т. 3.20 г

RIC, т. IV, 2, р. 29, N 23

Рим, 219 г.

3. IMP CAES M AVR ANTONINUS AVG

оп. FIDES EXERCITUS

Фидес седнала между знамена, обърната наляво, държи орел.

Антониниан, д. 21 мм, т. 5.30 г, инв. N 4320

RIC, т. IV, 2, р. 33, N 70

Рим, 222 г.

4. АКВИЛА СЕВЕРА

л. OTACIL SEVERA AVG

Бюст надясно

оп. CONCORDIA AUGG

Конкордия права, обърната наляво, държи патера в д. р. над жертвеник. В л. р. – двоен рог на изобилието.

Денар, д. 18 мм, , т. 3.20 г, инв. N 4321

RIC, т. IV, 2, р. 47, N 225

Антиохия, 221 г.

5. МАКСИМИН (236-238 г.)

л. MAXIMINUS PIVS AVG GERM

Бюст надясно

оп. PAX AVGUSTI

Пакс права наляво, държи клонче в дясната и напреко скипър в л. р.

денар, д. 20 мм, , т. 3.41 г, инв. N 4322

RIC, т. IV, 2, р. 141, N 19

Рим, 236-8 г.

6. ГОРДИАН III

Бюст надясно

л. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG

оп. PROVIDENTIA AVG

Провиденция права наляво, държи глобус в дясната и скипър в л. р.

антониниан, д. 20 мм, т. 4.90 гр., инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 16, N 4

Рим, 238-9 г.

I емисия

7. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG

оп. FIDES MILITVM

Фидес прав, държи вертикално знаме в дясната и напреко – скипър в л. р.

Императорски монети, с. Голям дол (Инв. N 2146-2154)

Император	Години	Рим	Антиохия
М. Аврелий	140	1	
Комод	183	1	
	186	1	
Каракала	199-200	1	
	210-213	2	
Сент. Север	197-8	1	
	98-200	2	
	202-210	1	
Юлия Домна	196-211 (II см.)	1	
Елагабал	219	1	1
	222	1	
Ал. Север	235	2	

В хронологическите граници на разглежданите от нас находки се вменват и тези от Кирилово и Копринка⁴ (от Ю. Меза до Волузиан).

В преобладаващата част от находките, въпреки тяхната непълнота, се фиксира като горна хронологическа граница 248–250 г. Готските нашествия от 250 г., които засягат и Берое, са вероятната причина за укриването им⁵.

Въпреки че в повечето случаи монетите са разпръснати и в музея са постъпили репрезентативни количества, ние приемаме горната хронологическа граница като вероятна, имайки предвид

аналогични по съдържание съкровища⁶.

Прави впечатление фактът, че находките са съсредоточени в два участъка. Единият е фиксиран от селата Сладък клъденец, Казанка, Кирилово, разположени върху римския път, минаващ през Светиниколския проход в Средна гора и свързващ се с централния през Филипопол за Августа Траяна. Вторият е участъкът от главния път Сингиндунум, Филипопол, Пизос, Адрианопол, който изцяло е маркиран от колективни находки в района Голям дол, Братя Даскалови, Свобода, Самуилово.

КАТАЛОГ НА НАХОДКАТА ОТ С. КАЗАНКА

1. ЮЛИЯ ДОМНА
л. IULIA AUGUSTA

Бюст надясно
оп. MATER AUGG

Кибела, седнала в колесница, теглена от четири лъва, наляво.

денар, д. 19 мм, т. 3.25 г, инв. N 4318.

RIC, т. IV, 1, р. 168, N 562

Рим, II сечене
196-211 г.

Антониниан, д. 21 мм, , т. 4.21 г, инв. N 4323
RIC, т. IV, 3, р. 15, N 1

Рим, 238-9 г.
I емисия

8. IMP CAES GORDIANVS PIVS AVG

2 бр.

оп. ROMAE AETERNAE

Рома седнала върху щит обърната наляво. В дясната ръка държи Виктория и копие – в лявата.

Антониниан, д. 21 мм, , т. 4.61 гр. и 4 гр.

RIC, т. IV, 3, р. 19, N 38

Рим, 240 г.
III емисия

9. л. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. ROMAE AETERNAE

Като кат. N 8.

Антониниан, д. 21 мм, , т. 4.10 г

RIC, т. IV, 3, р. 23, N 70

Рим, 240 г.
III емисия

10. л. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG

2 бр.

оп. LIBERALITAS AVG II

Либералитас надясно държи абакус в дясната и двоен рог на изобилието в л. р.

Антониниан, д. 22 мм, , т. 4.50 и 4.21 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 19, N 36

Рим, 240 г.
III емисия

11. л. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. LIBERALITAS AVG III

Като кат. N 10, но с рог на изобилието.

Антониниан, д. 23 мм, т. 3.71 гр. инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 23, N 67

Рим, 240 г.
III емисия

12. л. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG

2 бр.

оп. PM TR P II COS PP

Гордиан облечен в тога, забулен, прав наляво, прави жертвоприношение с патера в д. р. и жезъл в л. р.

Антониниан, д. 22 мм, т. 4.20 и 4.00 г

RIC, т. IV, 3, р. 19, N 37

Рим, 240 г.
III емисия

13. л. IMP CAES GORDIANVS PIVS AVG

2 бр.

оп. AEQUITAS AVG

Еквитас права, обърната наляво, с везни в дясната и рог на изобилието в лявата ръка.

Антониниан, д. 23 мм, т. 3.90 и 4.60 г, инв. N 4327

RIC, т. IV, 3, р. 21 N 51

Рим, 240 г.
III емисия

14. л. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. AEQITAS AVG

Като кат. N 13.

Антониниан, д. 21 мм, т. 4.30 г, инв. N 4327

RIC, т. IV, 3, р. 22 N 63

Рим, 240 г.
III емисия

15. л. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

3 бр.

оп. CONCORDIA AVG

Конкордия седнала, държи патера в дясната ръка и рог на изобилието – в лявата.

Антониниан, д. 23 мм, т. 4.25 и 5 г

RIC, т. IV, 3, р. 22 N 64

Рим, 240 г.
III емисия

16. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

5 бр.

оп. AETERNITATIA AVG

Сол с вдигната дясна ръка, в лявата държи кълбо.

Антониниан, д. 22 мм, т. 4.85, 3.59 и 4.10 г

RIC, т. IV, 3, р. 24 N 83

Рим, 241-3 г.
IV емисия

17. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. PMTRP III COS II PP

Гордиан във военно облекло, надясно, държи копие в дясната и кълбо в лявата ръка.

Антониниан, д. 21 мм, т. 4.10 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 25 N 92

Рим, 241-3 г.
IV емисия

18. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. IOVI STATORI

Юпитер, застанал прав, държи дълъг скипър в дясната и мълния в лявата ръка.

Антониниан, д. 21 мм, т. 3.20 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 25 N 84

Рим, 241-3 г.
IV емисия

19. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

3 бр.

оп. PM TR P V COS II PP

Аполон седнал, гол до кръста, обърнат наляво, държи клонче, почива си, подпрял лакът върху лира.

Антониниан, д. 22 мм, т. 4.10, 4.10 и 4.79 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV,3, р. 25 N 93

Рим, 241-3 г.

IV емисия

20. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

5 бр.

оп. LAETITIA AVGN

Летиция права, държи котва и венец.

Антониниан, д. 21 мм, т. 4.25 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 25 N 86

Рим, 241-3 г.

IV емисия

21. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. VIRTVTI AVGVSTI

Херкулес прав, с кривак в лявата ръка.

Антониниан, д. 21 мм, т. 4.50 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 25 N 95

Рим, 241-3 г.

IV емисия

22. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. VICTORIA AETERNA

Виктория права, обърната наляво, подпряна върху щит. В лявата ръка държи палма, под щита - пленник.

Антониниан, д. 22 мм, т. 3.90 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 31 N 156

Рим, 243-4 г.

V емисия

23. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. FELICIT TEMPOR

Фелицитас права, обърната с лице наляво, държи кадуцей в дясната и рог на изобилието в лявата ръка.

Антониниан, д. 21 мм, т. 4.62 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 30 N 141

Рим, 243-4 г.

V емисия

24. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. FELICITAS TEMPORVM

Като кат. N 23.

Антониниан, д. 23 мм, т. 5.20 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 30 N 142

Рим, 243-4 г.

V емисия

25. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. MARS..O..G

Марс прав, в ход надясно, с щит, напречно държи копие в дясната ръка.

Антониниан, д. 21 мм, т. 3.90 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 31 N 145

Рим, 243-4 г.

V емисия

26. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. VICTOR AETER

Като кат. N 22.

Антониниан, д. 22 мм, т. 4.80 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 31 N 156

Рим, V емисия

27. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. MARTEM PROPVGNATOREM

Като кат. N 25.

Антониниан, д. 22 мм, т. 3.75 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 31 N 147

Рим, V емисия

28. IMP CAES M ANT GORDIANVS AVG

оп. CONCORDIA AVG

Конкордия седнала, обърната наляво, държи патера в лявата и рог на изобилието в дясната ръка.

Антониниан, д. 22 мм, т. 4.80 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 34 N 180

Антиохия, 238-9 г.

29. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. PAX AVGVSTI

Пакс бягащ наляво, вдигнал клонка в дясната и напреко държи скипър в лявата ръка.

Антониниан, д. 21 мм, т. 4.51 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 37 N 214

Антиохия, 242-4 г.

30. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. ORIENS AVG

2 бр.

Сол прав, обърнат наляво, държи венец във вдигнатата дясна ръка и кълбо в лявата.

Антониниан, д. 22 мм, т. 4.45 и 4.85 г

RIC, т. IV, 3, р. 37 N 213

Антиохия, 242-4 г.

31. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. SAECVLI FELICITAS

2 бр.

Императорът прав, обърнат надясно, държи напреко копие и кълбо.

Антониниан, д. 22 мм, т. 4.11 г, Инв. N 4323

RIC, т. IV, 3, р. 33 N 216

Антиохия, 242-4 г.

32. IMP GORDIANVS PIVS FEL AVG

оп. SECVRITAS PUBLICA

Секуритас седнала навяло, държи скипър и подпира глава на лявата ръка.

- Денар, д. 19 мм, т. 2.70 г, Инв. N 4323
RIC, т. IV, 3, р. 28 N 130
Рим, 241 г.
33. OTACIL SEVERA AVG
оп. CONCORDIA AVGG
Конкордия седнала наляво, държи патера в лявата и рог на изобилието - в дясната ръка.
Антониниан, д. 23 мм, т. 3.78 г, Инв. N 4324
RIC, т. IV, 3, р. 84 N 129
Рим, 248-9 г.
34. M OTACIL SEVERA AVG
оп. CONCORDIA AVGG
Като кат. N 33.
Антониниан, д. 23 мм, т. 3.80, 4.40, 4.50, 4.75 г, Инв. N 4326
RIC, т. IV, р. 83 N 126
Рим, 246-8 г.
35. M OTACIL SEVERA AVG
оп. CONCORDIA AVGG
Като кат. N 33, но Конкордия е с двоен рог на изобилието.
Антониниан, д. 22 мм, т. 5.82 г, Инв. N 4326
RIC, т. IV, р. 83 N 125 б
Рим, 246-8 г.
36. MARCIA OTACIL SEVERA AVG
оп. PUDICITIA AVG
Пудичития седнала наляво, забулена, със скипър в лявата ръка.
Антониниан, д. 23 и 21 мм, т. 4.50 и 5.20 г, Инв. N 4326
RIC, т. IV, 3, р. 83 N 123
Рим, 244-6 г.
37. M OTACIL SEVERA AVG
оп. IUNO CONSERVAT
Юнона забулена, наляво, в дясната ръка държи патера, в лявата - скипър.
Антониниан, д. 22 мм, т. 3.80 г
RIC, т. IV, 3, р. 83 N 127
Антиохия, 248 г.
38. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. P M T R P II COS PP
Императорът седнал върху курулски стол, държи кълбо и скипър.
Антониниан, д. 22 мм, т. 3.70 г
RIC, т. IV, 3, р. 68 N 2 б
Рим, 245 г.
II емисия
2 бр.
39. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. PMTR P II COS PP
Фелицитас държи кадуцей и рог на изобилието.

- Антониниан, д. 23 мм, т. 4.63 и 4.09 г
RIC, т. IV, 3, р. 69 N 3 Рим, 246 г.
III емисия
40. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. PMTR P III COS II PP
Като кат. N 39.
Антониниан, д. 23 мм, т. 4.49 г
RIC, т. IV, 3, р. 69 N 5 Рим, 247 г.
41. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. ADVENTUS AUGG 2 бр.
Императорът на кон в галоп, наляво, с вдигната дясна ръка и с копие в лявата.
Антониниан, д. 22 мм, т. 3.80 и 4.20 г
RIC, т. IV, 3, р. 71 N 26 б Рим, 244-7 г.
42. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. AEQVITAS AUGG
Еквитас с везни и рог на изобилието.
Антониниани, т. 3.19, 4.19, 3.89, 3.30, 4.20, 3.20, 3.70, 4.00, г и 2.20 г (половинка).
RIC, т. IV, 3, р. 71 N 27 б Рим, 244-7 г.
43. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. ANNONA AUGG 2 бр.
Анона с житни класове над модиус в дясната ръка и с рог на изобилието.
Антониниан, д. 22 мм, г. т. 3.70 и 3.60 г
RIC, т. IV, 3, р. 71 N 28 Рим, 244-7 г.
44. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. FELICITAS TEMP 2 бр.
Фелицитас права, наляво, държи дълъг кадуцей и рог на изобилието.
Антониниани, д. 22 мм, т. 3.70 и 4.00 г
RIC, т. IV, 3, р. 72 N 31 Рим, 244-7 г.
45. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. FIDES MILIT 2 бр.
Фидес обърнат наляво, държи две знамена.
Антониниан, д. 23 мм, т. 3.70 и 4.25 г
RIC, т. IV, 3, р. 72 N 32 б Рим, 244-7 г.
46. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. FIDES MILIT
Фидес държи скиптер и знаме в лявата ръка.
Антониниан, д. 23 мм, т. 4.51 г
RIC, т. IV, 3, р. 72 N 33 Рим, 244-7 г.

47. IMP M IUL PHILIPPUS AUG 2 бр.
оп. LAETIT FUNDAT
Летиция права, наляво, държи лавров венец в дясната, подпряна на кормило с лявата ръка.
Антониниан, д. 22 мм, т. 3.95 и 4.55 г
RIC, т. IV, 3, р. 72 N 36 б Рим, 244-7 г.
48. IMP M IUL PHILIPPUS AUG 2 бр.
оп. LIBERALITAS AUGII
Либералитас права, наляво, в дясната ръка държи абакус, в лявата – рог.
Антониниани, д. 22 и 23 мм, т. 3.69 и 5.40 г
RIC, т. Ivq 3, р. 72 N 38 б Рим, 244-7 г.
49. IMP M IUL PHILIPPUS AUG 3 бр.
оп. PAX AETERN
Пакс бягаща наляво, в дясната ръка държи клонка, в лявата напречно - скипър.
Антониниани, д. 23 мм, т. 3.81, 3.00 и 4.31 гр.
RIC, т. IV, 3, р. 73 N 41 Рим, 244-7 г.
50. IMP M IUL PHILIPPUS AUG 2 бр.
оп. ROMAE AETERNAE
Рома седнала върху щит, в дясната ръка държи Виктория, в лявата – скипър.
Антониниани, д. 22 мм, т. 3.69 и 3.90 г
RIC, т. IV, 3, р. 73 N 44 б Рим, 244-7 г.
51. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. SECURIT ORBIS
Секуритас седнала наляво, със скипър в дясната и подпряла глава на лявата ръка.
Антониниан, д. 22 мм, т. 4.20 г
RIC, т. IV, 3, р. 73 N 48 б Рим, 244-7 г.
52. IMP M IUL PHILIPPUS AUG 2 бр.
оп. VICTORIA AUGG
Виктория права, обърната наляво, с лавров венец в дясната и палмово клонче в лявата ръка.
Антониниани, д. 22 и 23 мм, т. 4.19, 4.70 и 4.30 г
RIC, т. IV, 3, р. 74 N 50 Рим, 244-7 г.
53. IMP M IUL PHILIPPUS AUG
оп. VIRTUS AUG
Виртус прав, наляво, държи клонче в дясната и копие в лявата ръка.
Антониниан, д. 22 мм, т. 4.45 г
RIC, т. IV, 3, р. 74 N 52 Рим, 244-7 г.

54. IMP PHILIPPUS AUG
оп. AEQITAS AUGG 2 бр.
Еквитас с везни и рог на изобилието.
Антониниан, д. 23мм, т. 3.95 г
RIC, т. IV, 3, р. 75 N 57 Рим, 247-9.
55. IMP IUL PHILIPPUS PIUS FEL AUG PM 2 бр.
оп. VIRTUS EXERCITUS
Виртус държи копие, лявата ръка е подпряна върху щита.
Антониниани, д. 22 мм, т. 3.80 и 4.41 г
RIC, т. IV, 3, р. 77 N 74 Антиохия
I емисия
56. M IUL PHILIPPUS CAES 4 бр.
оп. PRINCIPI IUVENT
Императорът във военно облекло, държи кълбо в лявата и скипър в дясната ръка.
Антониниани, т. 4.30, 3.35, 4.80, 4.40 г
RIC, т. IV, 3, р. 95 N 216 с Рим, 244-6 г.
57. M IUL PHILIPPUS CAES
оп. PRINCIPI IUVENT
Императорът държи кълбо и скипър, в краката му - пленник.
Антониниан, д. 22 мм, т. 4.10 г
RIC, т. IV, 3, р. 96 N 219 Рим, 244-6 г.
58. M IUL PHILIPPUS CAES
оп. IOVI CONSERVAT
Юпитер държи светкавица и скипър.
Антониниан, д. 21 мм, т. 3.76 г
RIC, т. IV, 3, р. 95 N 213 Рим, 244-6 г.
59. PHILIPPUS AUG
оп. PAC DEULT
Артемида в ход надясно, с изпънат лък и тул на рамото, от който вади стрела.
Бронз.
Мушмов, N 3763 (без кучето)
60. ...ANTΩNI
оп. ...ΔON
Орел, надясно, с венец в клона.
Мушмов, N 4885 Сердика
бронз

БЕЛЕЖКИ

- ¹ *Николов, Д.* Монетна находка от с. Свобода, Старозагорско. - Археология, IV, 1962, с. 21-29.
- ² Находката е открита до могилиите западно от стопанството. В училищната сбирка са се съхранявали от Гордиан III - 5, Отацелия Севера - 2, Филип Араб - 3 монети.
- ³ Всички монети в находките са определени по: Roman Imperial Coinage, vol. IV, p. 1-3, by *Harold Mattingly*, London, 1962.
- ⁴ *Лилова, Б.* Съкровище от антониниани от с. Копринка, Казанлъшко. - Приноси към българската археология (под печат).
- ⁵ Извори за стара история и география на Тракия и Македония, С., 1949 г., с. 430.
- ⁶ ИАИ, XX, 1959, с. 361 (с. Вишовград, Търновско), ИАИ, XXVII, 1964, с. 237 (с. Бяло поле, Видинско, с. Долна Кабда, Търговищко), с. 241 (с. Угърчин, Ловешко) с. 242, (с. Горни Дъбник, Плевенско); *Божкова, Б.* Съкровище на римски монети от с. Проф. Иширково. - Нумизматика, 1987, кн. IV, с. 31 и сл.

COLLECTIVE COINAGE FROM THE REGION OF STARA ZAGORA (2ND - 3RD Century AD)

Mariana Minkova

(Summary)

The collective finds of the Roman coins discovered in the region of Stara Zagora, which upper chronological limit is the middle of the 3rd century AD, are published. The coins are presented chronologically under mints. Only a catalogue of the find from the village of Kazanka is included.

The concealment of the coins is related to the invasion of Goths in 250 AD.